Dolnośląski Konkurs HISTORYCZNY *zDolny Ślązak* **dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2023/2024**		**ETAP SZKOLNY** **27 października 2023 r.** **godz. 10.00** czas trwania 45 minut
Kuratorium Oświaty we Wrocławiu		

Uczestnik konkursu (wpisz czytelnie, drukowanymi literami)

Nazwisko	Imię

Szkoła	Klasa

INSTRUKCJA

1. **Pisz wyraźnie czarnym lub niebieskim długopisem, nie używaj korektora.**
2. **W zadaniach zamkniętych z odpowiedziami do wyboru zakreśl znakiem X właściwą odpowiedź. W razie pomyłki otocz błędnie zaznaczoną odpowiedź kółkiem i jeszcze raz zaznacz poprawną odpowiedź.**
3. **Odpowiedzi w pozostałych zadania wpisz w wyznaczonych miejscach arkusza.**
4. **Pamiętaj, że pracujesz samodzielnie. Nie możesz korzystać z żadnych pomocy - tablic, map, słowników, leksykonów, telefonów komórkowych, kalkulatorów itp. Potrzebne informacje zawarte są w treści zadań.**
5. **Poza arkuszem nie możesz używać innych kartek.**
6. **Przy każdym zadaniu zapisano możliwą do zdobycia liczbę punktów.**
7. **Maksymalna liczba punktów do zdobycia wynosi 30.**

Powodzenia!

Suma zdobytych punktów _____

Podpis sprawdzającego _____

1. Wskaż państwo, w którym rządził Hammurabi, autor słynnego kodeksu. (0-1)

A. Izrael
B. Asyria
C. Babilonia
D. Mezopotamia

2. Dopisz do danych terytoriów tylko te osiągnięcia i zabytki, których powstanie jest z nimi związane. (0-3)

Egipt ……

Grecja ……

Mezopotamia ……

Dyskobol / porcelana / zikkurat / grobowiec Tutenchamona / terakotowa armia
pismo klinowe / Erechtejon / Brama Isztar / papirus

3. *Przechodniu, powiedz Lacedemończykom, że wierni ich prawom tu leżymy.* Którą z bitew grecko-perskich upamiętnia ten epigram Symonidesa? (0-1)

A. bitwę pod Platejami
B. bitwę pod Maratonem
C. bitwę u wybrzeży Salaminy
D. bitwę w wąwozie termopilskim

4. Dokończ zdanie. Narodziny teatru greckiego związane są z uroczystościami na cześć bogini / boga (0-1)

…… .

5. Rozstrzygnij, które informacje odnoszą się do postaci Gajusza Juliusza Cezara. Wpisz literę P, jeżeli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeżeli zdanie jest fałszywe. (0-2)

A.	Został zasztyletowany na posiedzeniu Senatu w 44 r. p.n.e.	
B.	Przekroczył rzekę Rubikon, rozpoczynając wojnę domową w państwie rzymskim.	
C.	Po przejęciu władzy wprowadził nowy tytuł ustanowiony na swoją cześć – cezar.	

6. Wśród wymienionych poniżej urzędników rzymskich wskaż tych, którzy mianowali dyktatora. (0-1)

A. cenzorzy
B. konsulowie
C. senatorowie
D. trybuni ludowi

7. Na podstawie opisu, podaj ogólną nazwę świątyni tego typu oraz religii, z którą jest związana. (0-2)

Świątynia otoczona często murami, na dziedzińcu znajduje się fontanna z wodą, w środku na jednej ze ścian znajduje się mihrab. Obok świątyni jest wzniesiona wieża zwana minaretem.

……

8. Wymień w porządku chronologicznym władców Polski, koronowanych w okresie od początku XI do końca XIII wieku. (0-1)

……

9. Przywilej koszycki, wydany przez Ludwika Węgierskiego, przyczynił się do wzrostu pozycji szlachty w państwie. W jego ramach znalazły się m. in. zapisy o zmniejszeniu i ustanowieniu jednego podatku oraz zobowiązanie króla do wykupywania szlachty z niewoli. Co w zamian uzyskał ten władca od szlachty? (0-1)

……

……

10. Dopisz władców Polski, za panowania których miały miejsce poniższe wydarzenia. (0-3)

	wydarzenia	**władca**
A.	przyłączenie do Polski Lwowa, budowa zamków głównie na granicy południowej i zachodniej, tzw. Orlich Gniazd	
B.	elekcja vivente rege, ostatnia wojna z zakonem krzyżackim	
C.	utworzenie piechoty wybranieckiej, przekształcenie kolegium jezuickiego w Uniwersytet Wileński	

11. Ołtarz Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny Wita Stwosza, znajdujący się w Bazylice Mariackiej, powstał w latach 1477-1489 i jest jednym z najwybitniejszych dzieł późnogotyckiej sztuki rzeźbiarskiej w Europie. Podaj nazwę miasta, w którym można go podziwiać. (0-1)

……

12. Wymień dwa skutki upowszechnienia wynalazku Jana Gutenberga. (0-1)

……

……

13. Podaj nazwę dokumentu, z którego pochodzi poniższy fragment. (0-1)

Iż już Korona i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielone i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna rzeczpospolita , która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła.

……

14. Na podstawie biogramu i własnej wiedzy, podaj imię i nazwisko opisanej w tekście postaci. (0-1)

Hetman, który został włączony do panteonu polskich bohaterów. Mimo, że nie zgadzał się do końca z wizją króla podboju Rosji, to na jej terytorium narodziła się legenda dowódcy, który otworzył Polakom bramy Moskwy. Zginął, walcząc z Tatarami i Turkami, nie z powodu złej taktyki, ale z powodu braku dyscypliny, rozruchów i bijatyk w polskim obozie. W czasie odwrotu, 5 kilometrów od Mohylewa padł z rąk Tatarów.

źródło: Sławomir Leśniewski, *Poczet hetmanów polskich i litewskich*, Bydgoszcz 1992, s. 117-141

……

15. Wśród poniższych postaci wskaż tę, która nie jest związana z okresem wielkich odkryć geograficznych. (0-1)

A. Oliver Cromwell
B. Amerigo Vespucci
C. Ferdynand Cortez
D. Izabela I Kastylijska

16. Zapoznaj się z fragmentem tekstu i na jego podstawie oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie. (0-2)

W Niemczech cesarz Karol V ze względu na sytuację międzynarodową nie był w stanie rozprawić się skutecznie z protestantami. […] W rezultacie doszło […] do zawarcia pokoju religijnego […]. Głosił on, że o wyznaniu państwa i poddanych ma decydować władca (cuius regio, eius religio).

źródło: K. Szelągowska, *Wykłady z historii powszechnej dla szkoły średniej*, Warszawa 1994, s. 104

Podaj miejscowość, w której został podpisany pokój oraz rok jego zawarcia.

……

17. Uporządkuj poniższe wydarzenia w kolejności chronologicznej, wpisując w odpowiednich polach cyfry od 1 do 4. (0-1)

A. wojny śląskie ……

B. chrzest Polski ……

C. powstanie Starego Ratusza we Wrocławiu ……

D. pierwsze lokacje miast na ziemiach polskich ……

18. Order Virtuti Militari to najwyższe polskie odznaczenie wojenne, nadawane za wybitne zasługi bojowe i jeden z najstarszych orderów wojennych na świecie. Napisz, w jakich okolicznościach został ustanowiony. (0-1)

……

……

……

19. Z poniższych wydarzeń wybierz te, które związane są z okolicznościami (przyczyny, przebieg, skutki) I i III rozbioru Polski i wpisz je do tabelki. (0-2)

I rozbiór Polski	III rozbiór Polski

powołanie do życia Rady Nieustającej / Insurekcja Kościuszkowska / protest Tadeusza Rejtana /

ucieczka konfederatów barskich na emigrację / zajęcie przez Austrię Małopolski z Krakowem

20. Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia. (0-3)

Po rozgromieniu Prusaków w 1806 roku pod Jeną i Auerstaedt (…) zajął Belin i wkroczył na ziemie polskie. (…) Społeczeństwo polskie witało ich jak wybawców, spontanicznie rozbrajało garnizony pruskie. (…) Dąbrowski i Wybicki, zrazu wahali się, w końcu jednak stanęli przy [nim].
(…) Zorganizowane naprędce wojsko polskie wzięło udział w walkach pod Tczewem, Gdańskiem i Kołobrzegiem. (…). [Wojsko] liczyło 30 tysięcy żołnierzy zorganizowanych w trzech dywizjach dowodzonych przez J. Poniatowskiego, Dąbrowskiego i Zajączka. Na mocy układu pokojowego (…) między Francją a Prusami i Rosją powstało (…) miniaturowe państewko polskie.

źródło: Leszek Podhorecki, *Sławne bitwy Polaków*, Warszawa 1997, s. 323

A. Podaj imię i nazwisko władcy, który w 1806 roku zajął Berlin. ……

B. Jak nazywało się wspomniane w tekście „miniaturowe państewko polskie”?

……

C. Z jakim państwem zostało połączone unią personalną „miniaturowe państewko polskie”?

……